

i zgrade na vlažnim zemljištima i u krajevima sa velikom relativnom vlagom. Metodi zaštite se primenjuju prvenstveno u ovom drugom slučaju.

Osnovno je da drvo uđe u konstrukcije zdravo i suvo, tj. sa ispod 20% vlage. Ovi su uslovi poznati građevinarima, bilo preko standardnih propisa, bilo iz iskustva.

Često se dešava da već zaraženo drvo ulazi u konstrukcije. Očigledna je greška kada je trulež vidljiva, ali se ona iz neznanja ili nepredostrožnosti ne odstrani. Zbog nepovoljnih uslova u samoj zgradi razvijaju se više ili manje intenzivni procesi koji mogu dovesti ne samo do kvara konstrukcije, već i do većih nesreća (rušenje krovne i međuspratne konstrukcije).

Na stovarištu građevinskog materijala teško je vizuelno utvrditi da li se građa nalazi u početnoj fazi truleži. Predostrožnost pri nabavci materijala je zbog toga od velikog značaja. Veći sadržaj vlage u drvetu od one koja je bezopasna, čuvanje građe na nehigijenskim stovarištima građevinskog materijala (gde ima dosta odpadaka i starog neiskorišćenog materijala), razlozi su da se u ispravnost nove građe posumnja i da se pregled te građe izvrši od strane stručnih lica. Ranije je naglašeno da pri sušenju drveta i svođenju vlage na mali procenat (10,5%), na temperaturi od 25°C i pri relativnoj vlazi od 45%, *Merulius lacrymans* održava vrlo kratko vreme svoju vitalnost (oko 4 meseca). Sušenje je jedan od dobrih načina da se sumnjivi materijal oslobodi daljeg razvoja pomenute gljivice. Međutim, ostaje otvoreno pitanje da li je građa bila zaražena ovom ili nekom drugom otpornijom vrstom (na pr. *Lenzites saepiaria*), gde sušenje građe neće pomoći. Zbog toga je, radi veće sigurnosti, pored sušenja potrebna i hemijska zaštita ovog materijala.

Na gradilištu zdrava i suva građa može se zaraziti ako se deponuje na zemlju ili se izmeša sa starom građom. Da bi se ovo ostvarilo, odnosno procesi započeli, građa u ovakvim prilikama treba da provede izvesno vreme na gradilištu pod povoljnim uslovima za prelaz i širenje infekcija (kiša i toplota).

Najzad, zdrava i suva građa može se zaraziti i u samoj građevini, bilo direktnim dodirrom sa zaraženom građom, bilo prelaskom gljivica preko zidova. Jedan deo potrebne vlage se prenosi na suhu građu vegetativnim organima gljive, dok se drugi stvara pri dekompoziciji membrane. Naročito pogodna mesta za truleži u građevinama jesu podrumi, stepeništa, ostave i krovovi. Na takvim mestima suvo građevinsko drvo postaje vlažnije i ima uslova da se zarazi i trulež brže razvija.

ZAŠTITA GRAĐE PRE POJAVE TRULEŽI

Radi sprečavanja pojave truleži drveta u zgradama najvažnije su preventivne mere, koje mogu biti opšte, tehničke i hemijske. O ovim merama postoji brojna literatura i iskustva.

Opšte mere. Ovde dolaze sve one predostrožnosti pri čuvanju i nabavci građe, koje nisu ni konstrukcione ni hemijske prirode.

1) Pri nabavci građe treba ispitati njen istorijat, način čuvanja, sadržaj vlage i stanje zaraženosti. Sumnjivu građu ne treba nabavljati pre ispitivanja na trulež i mehaničku otpornost.